

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۱۷۱۶۰

چاپ اول

اسفند ۱۳۹۲

INSO

17160

1st. Edition

Mar.2014

صنایع دستی - کفپوش‌های نساجی -
گلیم کردستان - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

**Handicrafts - Textile floor coverings -
Kurdish Kilim - Specification and
Test methods**

ICS:97.195;59.080.60

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« صنایع دستی-کفپوش‌های نساجی-گلیم کردستان-ویژگی‌ها و روش‌های آزمون »

رئیس :

آفاقی، جمیله

(کارشناسی ارشد مدیریت صنایع نساجی)

سمت و / یا نمایندگی

پژوهشگاه استاندارد

دبیر :

توفیقی، روفیا

(کارشناسی ارشد مدیریت صنایع نساجی)

پژوهشگاه استاندارد

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

اصلان زاده، سمیرا

(دکتری شیمی نساجی)

پژوهشگاه استاندارد

پور اصفهانی، مجتبی

(کارشناس ارشد مدیریت صنایع نساجی)

پژوهشگاه استاندارد

حکمتیان، محمود

(کارشناسی ارشد مدیریت صنایع نساجی)

وزارت صنعت، معدن و تجارت، دفتر نساجی و پوشاک

مربی بافت گلیم سازمان آموزش فنی حرفه ای

سلیمی، صدیقه

(فوق دیپلم تجربی)

کارشناس رسمی استاندارد

شوقی، جعفر

(کارشناسی تکنولوژی نساجی)

اداره کل میراث فرهنگی و صنایع دستی استان تهران

کارخانی، مهدی

(کارشناسی صنایع دستی)

اداره میراث فرهنگی و صنایع دستی استان کردستان

عرجونی، نوشین

(کارشناسی مهندسی نساجی)

اداره میراث فرهنگی و صنایع دستی استان کردستان

موسوی، میمنت

(کارشناس صنایع دستی)

پژوهشگاه استاندارد

نعیمی نیا، فرناز

(کارشناس ارشد شیمی نساجی)

پژوهشگاه استاندارد

نوربارانی، یلدا

(کارشناس مدیریت صنعتی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
و	پیشگفتار
ز	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصطلاحات و تعاریف
۵	۴ ویژگی ها
۶	۵ عیوب
۷	۶ شرایط محیطی استاندارد جهت آماده سازی نمونه و انجام آزمون
۷	۷ نمونه برداری
۷	۸ نشانه گذاری
۸	۹ بسته بندی
۱۰	پیوست الف (اطلاعاتی)
۱۳	کتاب نامه

پیش‌گفتار

استاندارد " صنایع دستی-کفپوش‌های نساجی-گلیم کردستان- ویژگی‌ها و روش‌های آزمون " که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در یکصد و هفتاد و یکمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۱۸/۸/۱۳۹۲ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات سازمان ملی استاندارد ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ به عنوان استاندارد رسمی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد به کار رفته است به شرح زیر است :

- ۱- تحقیقات و تجربیات آزمایشگاهی در آزمایشگاه‌های گروه نساجی و چرم- پژوهشگاه استاندارد- ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۲
- ۲- تجربیات کارگاهی بافندگان محلی
- ۳- استاندارد ملی ایران شماره ۷۲۳، ویژگی‌های گلیم‌های دستباف

مقدمه

گلیم بافته شده در استان کردستان با عنوان "گلیم سنه"^۱ از ارزش و اعتبار خاصی برخوردار می‌باشد. این نوع گلیم که در زبان محلی کردی "سجاده" نامیده می‌شود، به علت مرغوبیت، طرح و شکل جذاب، نقوش زیبا که از ذوق، هنر، احساس و اعتقادات مردم این منطقه سرچشمه گرفته، معروفیت زیادی دارد. شاید بدون اغراق بتوان گفت که گلیم کردستان به ویژه آن دسته‌ای که در شهرهای سنندج و بیجار بافته می‌شود، در ایران کم نظیر است. در حال حاضر در بسیاری از شهرهای استان کردستان شامل سنندج، مریوان، سقز، بانه، بیجار و روستاهای اطراف آنها تعداد زیادی از زنان در زمان فراغت به تولید گلیم می‌پردازند. محصول گلیم کردستان نه تنها در سراسر کشور خریداران فراوان دارد بلکه در بازارهای جهانی نیز شناخته شده و در حال حاضر نیز میزان تقاضای آن بیش از عرضه محصول است.

از آنجایی که انجام مطالعات، تحقیق و پژوهش و نیز تدوین استانداردها در زمینه هنرهای سنتی و صنایع دستی با هدف احیاء، ترویج، حمایت، حفظ و نگهداری میراث گرانبهای فرهنگی می‌تواند گام مهمی در معرفی فرهنگ غنی ایران زمین در عرصه جهانی باشد، لذا در راستای توسعه کمی و کیفی این صنایع از جمله صنعت گلیم بافی به ویژه در بخش صادرات و درآمدزایی، تدوین استانداردهای مرتبط با آن ضروری به نظر می‌رسد. تدوین استاندارد ویژگی‌های گلیم کردستان نیز با همین هدف انجام گرفته است.

۱- سنه، نام قدیم شهر سنندج است.

صنایع دستی-کفپوش های نساجی- گلیم کردستان- ویژگی ها و روش های آزمون

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد تعیین ویژگی ها، روش های آزمون، نمونه برداری، بسته بندی و نشانه گذاری گلیم های دستباف استان کردستان است که با روش بافت پله ای (چاک دار و گل به گل) بافته شده و از نخ پشم و یا ابریشم برای پود و نخ پنبه ای و یا ابریشم برای تار (چله) استفاده می شود. این استاندارد برای گلیم های بافته شده مشابه در سایر استان های کشور که دارای ویژگی های مندرج در این استاندارد باشد، نیز دارای کاربرد است. (برای اطلاعات بیشتر در مورد گلیم کردستان به پیوست الف مراجعه شود)

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد ملی ایران محسوب می شود. در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدیدنظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آنها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه های بعدی آنها مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۸، نساجی- اندازه گیری چگالی خطی (نمره) نخ به صورت کلاف- روش آزمون

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۴، نساجی- ثبات رنگ در برابر مالش- روش آزمون

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۵۶، نساجی- ویژگیهای خامه مورد مصرف در گلیم پشمی دستباف

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۹۴۸، نساجی- شرایط محیطی استاندارد برای آماده سازی و انجام آزمون

۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۶۴، روش بسته بندی گلیم های دستباف

۶-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۹، ثبات رنگ کالاهای نساجی- روش تعیین ثبات رنگ در مقابل حلال های آلی

۷-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۱۵، ثبات رنگ کالاهای نساجی- روش تعیین ثبات رنگ در برابر آب

۸-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۲۶۵، کفپوش های نساجی- روش تعیین ابعاد

۹-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۶۶۰، نساجی- نخ پنبه ای مورد مصرف در تار گلیم دستباف

۱۰-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۷۸۱، نساجی- ثبات رنگ کفپوش های نساجی در مقابل شامپو کردن-
روش آزمون

۱۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۰۸۴، نساجی -روش تعیین ثبات رنگ در مقابل نور مصنوعی-لامپ قوس
گزنون

۱۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۱۸۶، نساجی- ویژگی ها نخ پنبه‌ای مورد مصرف در پود فرش دستباف

۱۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۶۱۴۰، نساجی- ویژگیهای نخ چله(تار)ابریشمی مورد مصرف در گلیم دستباف

۱۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۶۱۴۱، نساجی-نخ خاب ابریشمی مورد مصرف در گلیم دستباف ویژگیها

۱۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۰۰۷۶، نساجی- ثبات رنگ در برابر شستشو با صابون یا صابون و سودا -
روش آزمون

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

گلیم کردستان

گلیم سنه

سجاده

دست بافته‌ای تار و پودی و بدون پرز، که هر دو روی آن به صورت یکسان قابل استفاده است. در این استاندارد
از این پس، گلیم کردستان به اختصار گلیم نامیده می شود.

۲-۳

بافت پله‌ای

بافت چاک دار

بافت گل به گل

بافتی است که در آن نقش مورد نظر با استفاده از نخ های پود با رنگ‌های مختلف ایجاد می‌شود. در این نوع
بافت هر جزء از طرح کلی، جداگانه بافته شده و مسیر حرکت از هر گل به گل دیگر به صورت پله‌ای می‌باشد. در
قسمت‌های طولی ما بین دو رنگ متفاوت چاک‌هایی ایجاد می‌شود که جزو خصوصیات این بافت محسوب
می‌شود.

یادآوری ۱- در روش بافت پله‌ای نقوشی که با عرض زیاد شروع و به تدریج در ردیف‌های بعدی عرض آن کم می‌شود را می‌توان به
صورت کامل بافته و بعد بافت زمینه را کامل کرد.

یادآوری ۲- در مورد نقوشی که از عرض کم شروع شده و به تدریج در ردیف های بعدی عرض آن زیاد می شود ابتدا باید زمینه را بافت سپس اقدام به بافت نقوش کرد.

۳-۳

بهر

کالاهایی که با مواد اولیه مشابه و تحت شرایط تولیدی یکسان، توسط یک تولید کننده ساخته شده باشند.

۴-۳

دم گره

دو سر آزاد نخ پس از گره زدن، دم گره نامیده می شود.

۵-۳

سره

اضافه سطح که در اثر کشیدگی یا کوبیدگی در گلیم بوجود می آید. در صورتی که سره در راستای چله ها باشد، سره در طول و در صورتی که سره در راستای عرض باشد، سره در عرض نامیده می شود.

۶-۳

ریش شدن چله

خارج شدن یکی از لاهای تشکیل دهنده نخ از مسیر اصلی تاب و معمولا بر اثر نایکنواختی نخ، تماس تیغه های دفتین با نخ های چله ایجاد می شود و در نهایت باعث پارگی نخ چله (تار) می گردد.

۷-۳

نخ نما

سفیدک

نمایان بودن نخ های چله در حین بافت گلیم می باشد.

۸-۳

قلاب زدن

نیم دور گردش دو پود به دور یکدیگر ضمن هر پنج رج (حداکثر) بافت گردش حول یک نخ تار به منظور جلوگیری از ایجاد شکاف بلند در سطح گلیم می باشد.

۹-۳

رج

حرکت افقی نخ پود الوان بر حسب نقشه و طرح از میان چله ها (از ابتدای سمت راست تا انتهای سمت چپ و برعکس).

۱۰-۳

دو گره

یک رج بافت با ایجاد قلاب به دور ۲ تا ۴ نخ چله که برای جلوگیری از شکافته شدن گلیم پیش‌بینی می‌گردد.

۱۱-۳

شیرازه

بیرونی ترین نخ های چله در طرفین گلیم که با استفاده از نخ پود زمینه در کناره های گلیم بافته شده و به منظور جلوگیری از باز شدن نخ های پود و ایجاد استحکام می‌باشد.

۱۲-۳

چله کشی

نصب نخ‌های تار بر روی دار جهت بافت گلیم به صورتی که نخ‌های تار یک در میان زیر و رو باشند.

۱۳-۳

سفید بافی

بافت ساده‌ای است که اندازه آن متناسب با ابعاد گلیم متفاوت است و در ابتدا و انتهای بافت اصلی، با استفاده از نخ سفید پنبه‌ای یا ابریشمی برای هماهنگ و متناسب کردن میزان فاصله بین تارها و نیز تهیه بستری موازی و راست برای شروع بافت ایجاد می‌شود.

۱۴-۳

ساده بافی

بافت ساده (تک رنگ) که در شروع و خاتمه زمینه پس از سفیدبافی و قبل از شروع نقشه اصلی انجام می‌شود.

۱۵-۳

گره

اتصال دو سر نخ تار(چله) پاره به یکدیگر است.

۱۶-۳

کیس بودن

جمع شدگی در قسمت هایی از گلیم به ویژه در کناره های آن که در اثر اشکالات چله کشی یا نامناسب بودن بافت ایجاد می شود.

۱۷-۳

شکم زدگی (به بیرون و یا به داخل)

کجی گلیم که به علت کوبیدن بیش از حد بافت اولیه، ناپکناختی و شل یا سفت بودن چله ها و نیز استفاده از دار نامناسب ایجاد می شود.

۱۸-۳

شمشیری شدن

ایجاد انحنایی شبیه خمیدگی شمشیر در گلیم می باشد که به دلیل نایکنواختی توزیع نخ های چله در قسمت های میانی و کناری گلیم، مهار نکردن نخ های چله در طرفین و نیز استفاده از ابزارهای نامناسب در دار گلیم ایجاد می شود.

۴ ویژگی ها

۱-۴ ابعاد

ابعاد گلیم طبق توافق خریدار و فروشنده تعیین می شود. اندازه گیری ابعاد گلیم باید طبق استاندارد ملی ایران شماره ۲۲۶۵ انجام شود. حد رواداری ابعاد گلیم از مقدار اظهار شده در جهت طول و عرض باید $\pm 1\%$ باشد.

۲-۴ طول ریشه

طول ریشه در دو سر گلیم باید (2 ± 10) سانتی متر باشد. توصیه می شود که طول ریشه از ۱۰ سانتی متر کمتر نباشد.

۳-۴ نخ پود

نخ پود گلیم باید از جنس پشم یا ابریشم باشد.

۱-۳-۴ نخ پود پشمی

ویژگی های نخ پود پشمی باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۴۵۶ باشد.

۲-۳-۴ نخ پود ابریشمی

ویژگی های نخ پود ابریشمی باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۶۱۴۱ باشد.

۴-۴ نخ تار

نخ تار گلیم باید از جنس پنبه یا ابریشم باشد.

۱-۴-۴ نخ تار پنبه ای

چنانچه نخ تار از جنس پنبه باشد باید ویژگی های آن مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۲۶۶۰ باشد.

۲-۴-۴ نخ تار ابریشمی

چنانچه نخ تار از جنس ابریشم باشد باید ویژگی های آن مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۶۱۴۰ باشد.

۵-۴ رنگ

بهرتر است از مواد رنگزای طبیعی برای رنگرزی نخ های به کار رفته در گلیم استفاده شود.

۴-۵-۱ ثبات رنگ

ثبات رنگ گلیم در برابر عوامل مختلف طبیعی، مکانیکی و شیمیایی باید طبق جدول ۱ باشد.

جدول ۱- ثبات رنگ در برابر عوامل مختلف

روش آزمون طبق استاندارد ملی ایران	حداقل درجه تغییر رنگ		حداقل درجه لکه گذاری		عوامل مختلف
	نخ پود ابریشمی	نخ پود پشمی	نخ پود ابریشمی	نخ پود پشمی	
۴۰۸۴	۷	۵	-	-	نور
۱۰۰۷۶	۵	۴	۵	۴	شستشو
۲۰۴	-	-	۵	۴	مالش خشک
۲۰۴	-	-	۵	۴	مالش مرطوب
۱۵۰۹	۵	۴	۵	۴	حلال های آلی
۳۷۸۱	۵	۴	۵	۴	شامپو کردن
۱۵۱۵	۵	۴	۵	۴	آب

یادآوری ۱- در بند ۲ روش (۱) A جدول شماره ۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۰۰۷۶ ملاک عمل می باشد.
یادآوری ۳- در بند ۵ حلال آلی مورد استفاده شامل هردو نوع استن و اتانول (الکل اتیلیک) است.

یادآوری- نمونه برداری از نخ های به کار رفته در گلیم جهت انجام آزمون های بندهای ۳-۴ الی ۵-۴ الزامی می باشد.

۵ عیوب

۱-۵ عیوب ظاهری

سطح گلیم بافته شده باید در بازرسی چشمی و لمس توسط دست، صاف، هموار و فاقد عیوب مشخص (قابل رویت) زیر باشد:

۱-۱-۵ رفو و ترمیم در سطح بافت

۲-۱-۵ به هم ریختگی نقشه

۳-۱-۵ پارگی نخ تار و پود

۴-۱-۵ نایکنواختی و سایه روشن شدن موضعی رنگ در سطح گلیم و یا دو رنگی (رگه رگه بودن) نخ پود

۵-۱-۵ کیس بودن کناره های گلیم

۶-۱-۵ کجی شامل شکم زدگی (به بیرون و یا به داخل) و یا شمشیری شدن

۷-۱-۵ پرزگیری و پرداخت نایکنواخت در سطح گلیم

۸-۱-۵ کجی و نامناسب بودن شیرازه و تفاوت طول ریشه در طرفین و در راستای عرض گلیم

۹-۱-۵ یکسان نبودن نوع جنس و بافت در تمام سطح گلیم

۱۰-۱-۵ جمع شدگی کناره های به داخل گلیم

۱۱-۱-۵ عدم تقارن در نقشه های متقارن

۱۲-۱-۵ غلط بافی نقشه

۲-۵ طول چاک (شکاف) ایجاد شده در بافت

طول چاک (شکاف) های موجود بین اجزای طرح در بافت، نباید از یک سانتی متر بیشتر باشد.

۳-۵ سره

مقدار سره طولی یا عرضی مجاز (طبق بند ۳-۵) برای گلیم ۲ درصد طول یا عرض می باشد.

۴-۵ گره

تعداد گره در چله، قابل رویت در سطح گلیم می تواند حداکثر دو گره در یک متر مربع گلیم باشد.

۵-۵ سفیدک

سطح گلیم باید فاقد سفیدک (نخ نما) قابل رویت باشد.

۶ شرایط محیطی استاندارد جهت آماده سازی نمونه و انجام آزمون

نمونه ها را قبل از انجام آزمون، حداقل به مدت ۲۴ ساعت در شرایط استاندارد با رطوبت نسبی (65 ± 2) درصد و دمای (20 ± 2) درجه سانتی گراد طبق استاندارد ملی ایران شماره ۹۴۸ قرار دهید.

۷ نمونه برداری

نمونه های مورد آزمون باید نشان دهنده واقعی خواص کالا بوده و به طور تصادفی انتخاب شوند.

۸ نشانه گذاری

نشانه گذاری هم باید روی گلیم و هم روی بسته بندی انجام شود.

۱-۸ برچسب بر روی گلیم

جنس برچسب باید به گونه ای باشد که روی ویژگی های گلیم تأثیر منفی نگذارد. آگاهی های زیر باید بر روی برچسب گلیم بطور خوانا و ثابت قید شود:

۱-۱-۸ نوع گلیم (ذکر واژه "گلیم دستباف کردستان")

۲-۱-۸ جنس گلیم (به تفکیک تار و پود)

۳-۱-۸ نوع مواد رنگرزی مصرف شده (طبیعی یا شیمیایی)

۴-۱-۸ نام کشور (ذکر عبارت " ساخت ایران ")

۵-۱-۸ نام و نشانی کارگاه تولیدی

۶-۱-۸ تاریخ تولید

۷-۱-۸ ابعاد بر حسب سانتی متر

۸-۱-۸ ذکر کلمه "ضد بید" در مورد گلیم های پشمی

۹-۱-۸ ذکر کلمه "شسته شده" (در صورت شسته شدن)

۱۰-۱-۸ نام طرح و مدل

۱۱-۱-۸ رنگ زمینه و حاشیه

۱۲-۱-۸ اطلاعات روش شستشو و نگهداری

۲-۸ برچسب بر روی کارتن

آگاهی های زیر باید بطور خوانا و ثابت روی هر کارتن قید گردد: (برای آگاهی از نحوه بسته بندی به بند ۹ مراجعه شود)

۱-۲-۸ نوع گلیم (ذکر واژه "گلیم دستباف کردستان")

۲-۲-۸ نام کشور (ذکر عبارت " ساخت ایران ")

۳-۲-۸ تصویر کالای داخل بسته بندی

۴-۲-۸ تعداد

۵-۲-۸ وزن خالص

۶-۲-۸ وزن ناخالص

۷-۲-۸ هرگونه نشانه یا اطلاعات لازم

یادآوری- لازم است که تمام نوشته‌ها و نشانه‌ها بطور خوانا و ثابت و به زبان فارسی و در مورد صادرات و واردات به زبانی که مورد توافق سفارش دهنده و تولید کننده است، درج گردد. توصیه می شود کلیه برچسب های روی بسته بندی و محصول به زبان انگلیسی نیز درج شود.

۹ بسته بندی

گلیم باید بصورت تا شده (ریشه ها در قسمت داخل قرار گیرد) برحسب طرح، نوع مواد رنگرزی مصرفی (طبیعی یا شیمیایی) و نوع جنس گلیم ابتدا در لفاف کتان یا کنفی و سپس در لفافه پلاستیکی بسته بندی گردد، به

نحوی که کالا را از گرد و غبار و آلودگی محافظت نماید. در صورتی که گلیم‌ها در مقابل بیدزدگی مقاوم نشده باشند باید قبل از بسته بندی با استفاده از مواد ضد بید در برابر بیدزدگی مقاوم شود. سپس گلیم به تعداد مناسب با توجه به گنجایش کارتن بسته بندی شود. توصیه می شود از مواد رطوبت گیر نیز در بسته بندی استفاده گردد.

کارتن‌های مورد استفاده باید از نوع مقوای فشنگی مقاوم بوده و تمام کارتن‌های موجود برای یک بهر کالا باید یک اندازه و هم شکل باشند.

در مورد کالاهای صادراتی لبه‌های درب کارتن‌ها پس از قراردادن کالا در آن باید توسط نوار چسب کاغذی به نحوی چسبانده شود که علاوه بر پوشاندن تمام طول درز کارتن، از طرفین نیز به میزان ۱۰ سانتی‌متر کشیده و به دو پهلو وی کارتن چسبانده شود.

پیوست الف

(اطلاعاتی)

معرفی گلیم کردستان (گلیم سنه)

الف-۱ نحوه بافت گلیم

گلیم سجاده‌ای کردستان (گلیم سنه) با بافت چاک دار و گل به گل، دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است که موجب تمایز آن گردیده است. این نوع بافت منحنی، متفاوت با بافت هندسی است که در بیشتر مناطق ایران بافته می‌شود. در این روش بافت، نخ پشمی یا ابریشمی رنگ شده را در لایه‌های متعددی از نخ‌های تار به تناسب طرح رد کرده و با سوکه^۱ یا دغه^۲ می‌کوبند و اگر در کنار و اطراف این نقش، نخ دیگری با رنگ متفاوت قرار بگیرد، حد فاصل این دو، سوراخی ایجاد می‌شود که در گلیم‌های مرغوب این سوراخ‌ها بسیار ریز بوده و نشان دهنده مهارت بافنده در اجرای نقشه می‌باشد.

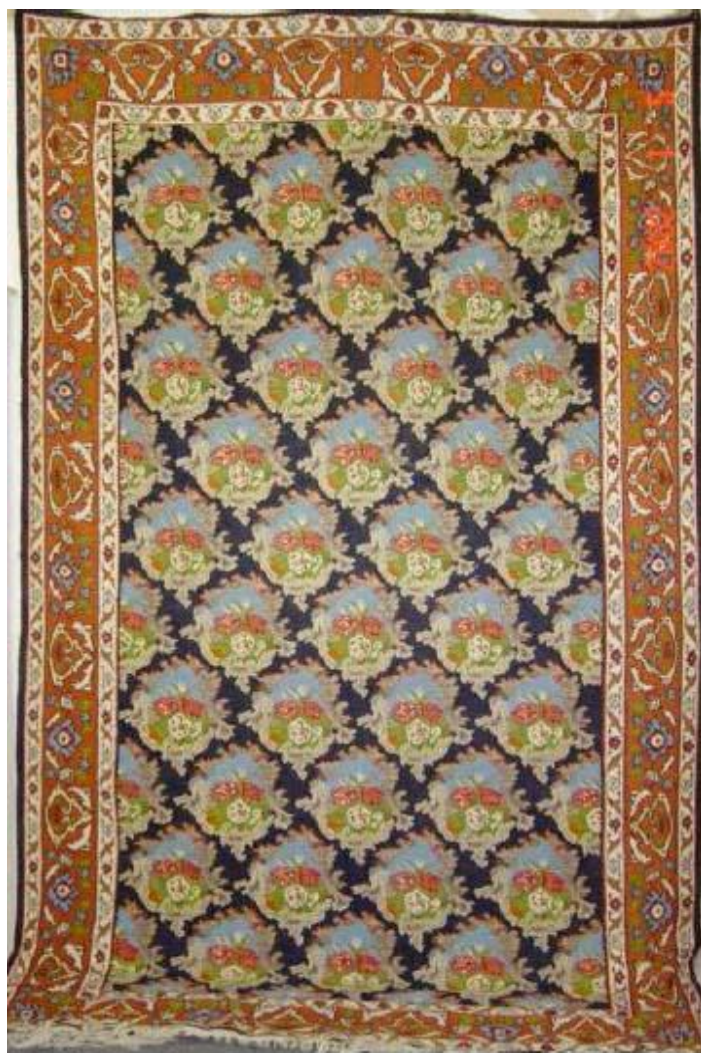
در تولید گلیم کردستان عمدتاً از نخ پشمی و ابریشمی برای پود و نخ پنبه‌ای و ابریشمی به عنوان تار (چله) استفاده می‌شود. ابزار کار گلیم بافان شامل دار قالبی بافی عمودی چوبی و یا آهنی (سر دار، زیر دار، راست روه‌ها، پیچ و مهره)، کوچی (گورد)، هاف (پشت گرد) و نیمکت است. در سنندج یک چوب دیگر در ابتدای بافت استفاده می‌شود که به «بن جیر» مشهور است و باعث سالم بودن ابتدای بافت می‌شود و از عیوبی همچون شمشیری شدن جلوگیری می‌کند. از دیگر ابزار می‌توان به دغه، سوکه و قیچی اشاره کرد.

الف-۲ طرح و نقشه

در گلیم سنه، نقش‌ها اغلب شامل گل و بته و مو رونده و زنبور عسل است و در ترنج میانی دارای یک نقش جدولی و یا مشبک است که در داخل هر یک از آنها دسته گل‌های کوچکی معروف به طرح هراتی قرار دارد. طرح‌های متفاوت با نام‌های خاص وجود دارد که هر کدام از اجزای این نقش‌ها نیز دارای نام‌های ویژه هستند. نقوش سنتی که در کردستان رایج بوده و هست عبارتند از: ماهی در هم، گل چینی، گل میرزا علی، گل و کیلی، گل جرسه، گل فرنگ، گل و گلدان، گل چایی، دست و دلبر، نقشه موسایی، نقشه قفقاز، گل و طوطی، بازو بند، محرمات سنه، میناخانی، قاب قرآن. در سال‌های اخیر نقشه‌های دیگری چون توت فرنگی، سنگ و رودخانه، گل جرسه پیوندی در ردیف نقشه‌های سنتی قرار گرفته است. طرح‌های گل و بته‌ای زیبای موجود در گلیم سنه، از قلاب دوزی‌ها و زری‌های دوران صفوی الهام گرفته است. (شکل‌های الف-۱ تا الف-۳)

۱- از ابزارهای گلیم بافی

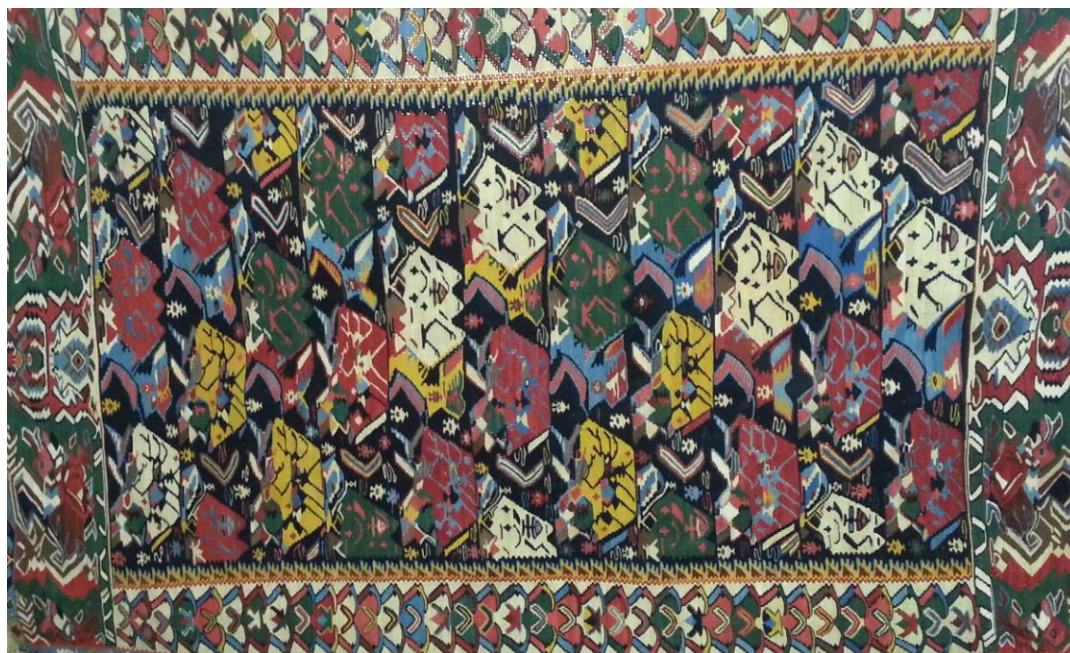
۲- از ابزارهای گلیم بافی

شکل الف-۱ نمونه ای از گلیم کردستان (طرح گل میرزا علی)

شکل الف-۲ نمونه ای از گلیم کردستان (طرح ماهی درهم -سه ترنج)

شکل الف-۳ نمونه ای از گلیم کردستان (طرح سنگ و رودخانه)

پیوست ب

(اطلاعاتی)

کتاب نامه

۱. یاوری، حسین. *مبانی شناخت قالی/ایران*، تهران، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، ۱۳۸۴
۲. هال، آلستر. *گلیم های ایرانی*، ترجمه کرامت اله افسر، تهران، انتشارات یساولی، ۲۰۰۷
۳. جزایری، زهرا. *شناخت گلیم*، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۸۴